

Minister Zdrowia

Warszawa, 13 stycznia 2022

ZPŚ.612.8.2022.MB

Pan
Bartosz Chojnacki
Zastępca Wójta
Urząd Gminy
W Lubinie

Szanowny Panie Wójcie,

W odpowiedzi na Pana pismo z dnia 13 grudnia 2021 r., znak: RO. 8012.7.2021 dot. wyrażenia opinii nt. zasadności przeprowadzania badań laboratoryjnych u mieszkańców gminy Lubin na obecność glifosatu w organizmie oraz w zakresie szkodliwości tej substancji, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Na wstępie należy podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi w Polsce przepisami (ustawa z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin, Dz.U. z 2020 r. poz. 2097) krajowym urzędem odpowiedzialnym za rejestrację środków ochrony roślin, a także koordynującym działania związane z prowadzonymi przez Polskę procesami oceny substancji czynnych w związku z ich zatwierdzeniem (bądź odnowieniem zatwierdzenia) jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Minister właściwy ds. zdrowia ani żadna podległa mu jednostka nie ma obecnie prawnie zagwarantowanego udziału w procesie oceny środków ochrony roślin na etapie ich rejestracji w Polsce, czy też w procesie oceny substancji czynnych dla potrzeb Komisji Europejskiej, w żadnym zakresie, nawet w obszarze bezpieczeństwa dla konsumenta.

Odnowienie przez Komisję Europejską zatwierdzenia glifosatu (Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2017/2324 z dnia 12 grudnia 2017 r. w sprawie odnowienia zatwierdzenia substancji czynnej glifosatu, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 dotyczącym wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin, oraz w sprawie zmiany załącznika do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 540/2011) wskazuje, że korzystanie ze środków ochrony roślin zawierających w swoim składzie tę substancję czynną w sposób zgodny z etykietą - instrukcją stosowania jest bezpieczne zarówno dla konsumentów, jak i operatorów wykonujących zabiegi agrochemiczne, pracowników polowych (przy zachowaniu określonych środków ochrony osobistej), a także mieszkańców i osób postronnych. Naukową podstawę do podjęcia powyższej decyzji stanowiła opinia Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA). Opinia ta, poddana procesowi wieloetapowych, międzynarodowych recenzji naukowych została oparta na najnowszej, zweryfikowanej wiedzy i wynikach badań przeprowadzonych zgodnie z międzynarodowymi protokołami. Urząd, po dogłębnej analizie wyników wielu badań toksykologicznych stwierdził wówczas m.in., że nie ma dowodów wskazujących na kancerogenne działanie glifosatu. Dla pełnej transparentności ujawniono wszystkie dane surowe dotyczące badań genotoksyczności, mutagenności i kancerogenności wykorzystane w procesie oceny tej substancji. Standardowo, wszystkie projekty dokumentów wynikających z oceny były poddawane przez EFSA konsultacjom publicznym i każdy obywatel czy instytucja mogli zgłosić do nich swoje uwagi. Należy przypomnieć, że również eksperci FAO i WHO (JMPR – Joint Meeting on Pesticide Residues) w maju 2016 r. sformułowali stanowisko stwierdzające, że jest „...mało prawdopodobne, aby glifosat działał genotoksycznie przy aktualnym narażeniu za pośrednictwem diety”. Zarówno ocena Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA) opublikowana w 2017 r., jak i Amerykańskiej Agencji Ochrony Środowiska (US EPA) opublikowana w 2020 r., również potwierdziły, że glifosat nie ma potencjału kancerogennego.

Zatwierdzenie glifosatu w UE wygasa 15 grudnia 2022 r. Uwzględniając złożoność sprawy i wyjątkowe zainteresowanie opinii publicznej państw członkowskich tą substancją czynną, zdecydowano, aby do kolejnej oceny glifosatu wyznaczyć kilka państw (Francja, Węgry, Holandia i Szwecja) działających wspólnie jako „Assessment Group of Glyphosate - AGG” (Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2019/724 z dnia 10 maja 2019 r.). Proces ten został niedawno zakończony, a projekt dokumentu z oceny (Renewal Assessment Report) liczący ok. 11 000 stron został 15.06.2021 r.

przekazany do EFSA. Wraz z nim AGG przekazała do Europejskiej Agencji ds. Chemikaliów (ECHA) propozycję zharmonizowanej klasyfikacji i znakowania (tzw. CLH dossier), która również będzie podlegała szerokim konsultacjom. W oparciu o wyniki najnowszej oceny, działające wspólnie państwa uznały, że glifosat spełnia kryteria zatwierdzenia zgodnie z Rozporządzeniem 1107/2009.

Uwzględniając wszystkie najnowsze dowody naukowe stwierdzono, że nie ma podstaw do zmiany zharmonizowanej klasyfikacji glifosatu, m.in. w zakresie genotoksyczności, rakotwórczości czy wpływu na rozrodczość. Uznano również, że glifosat nie zaburza równowagi układu hormonalnego. Z oceny przekazanej do EFSA wynika, że nie przewiduje się ryzyka zdrowotnego wynikającego m.in. z przewlekłego ani ostrego narażenia konsumentów na pozostałości glifosatu w żywności, których obecność wynika ze stosowania zawierających tę substancję środków ochrony roślin na reprezentatywne uprawy uwzględnione w ocenie.

Warto dodać, że jednym z elementów najnowszej oceny glifosatu był szczegółowy przegląd najnowszej światowej literatury naukowej na temat tej substancji, w którym uwzględniono około 7 000 publikacji.

Należy jednak wspomnieć, że ocena każdej substancji czynnej w ramach wspólnotowej procedury zatwierdzania (czy odnawiania zatwierdzenia) opiera się na wiedzy i danych aktualnych w czasie tego procesu. Rozwój nauki, pojawienie się nowych, rzetelnych dowodów naukowych jak również stałe zaostrzanie i poszerzanie wymagań i kryteriów oceny substancji m.in. w aspekcie bezpieczeństwa dla zdrowia człowieka oraz dla środowiska mogą sprawić, że substancja uznana wcześniej za bezpieczną (w ramach szczegółowo opisanych warunków jej stosowania) może zostać w przyszłości oceniona negatywnie. Tak dzieje się obecnie z wieloma substancjami czynnymi środków ochrony roślin, które w procesie odnawiania zatwierdzenia są z różnych przyczyn oceniane negatywnie i wycofywane ze stosowania.

Uprzejmie informuję, iż ustawodawstwo polskie i unijne nie normuje dopuszczalnych poziomów pestycydów w organizmie człowieka. Prawo unijne normuje najwyższe dopuszczalne poziomy pozostałości pestycydów jedynie w produktach spożywczych (rozporządzenie (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 lutego 2005 r. z późn. zm.).

Aktualne rozporządzenie regulujące te poziomy dla glifosatu to rozporządzenie Komisji (UE) nr 293/2013 z dnia 20 marca 2013 r. Badania zawartości glifosatu w moczu są wykonywane w Polsce przez komercyjne laboratoria. Uzyskiwane wyniki nie mają żadnej wartości diagnostycznej, a jedynie poznawczą. Jedynym punktem odniesienia jest

wartość granicy oznaczalności zastosowanej metody analitycznej, czyli najniższe stężenie substancji, które można oznaczyć daną metodą analityczną z określoną pewnością (odzysk i precyzja metody). Należy jednak podkreślić, że uzyskane np. w moczu poziomy glifosatu (powyżej granicy oznaczalności metody analitycznej) nie muszą stanowić zagrożenia dla zdrowia danego człowieka, a świadczą jedynie o tym, że konsument mógł pobrać glifosat np. drogą pokarmową. Obecność w żywności pozostałości glifosatu może wynikać z legalnego, zaakceptowanego i ocenionego pod kątem bezpieczeństwa dla konsumenta zastosowania.

Z poważaniem
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Waldemar Kraska
Sekretarz Stanu

/dokument podpisany elektronicznie/